

paa Grund af Omstændighederne særligt ere udsatte for Fald. Jeg tror, at disse Betragtninger gaa ud fra et fuldstændig fejlt Synspunkt. For det første vil Statskassen jo ganske sikkert ikke, hvis den overhovedet skulde ind paa at hjælpe de enkelte Landmænd, der særlig ere i Trang, kunne magte den Opgave. Der vil dertil udkræves altfor store Summer, langt større Summer, end Staten vil kunne overkomme. Dernæst vilde det være meget vanskeligt at udfinde, hvilke disse Landmænd, der saaledes skulde have Statshjælp, skulde være, og endelig vilde det jo i Virkeligheden saa Karakteren af en Almisse fra Statskassens Side, en Karakter, som en saadan Træden til fra Statens Side meget nødig burde have. Det rigtige og naturlige forekommer mig at være den Vej, som Forslaget gaar, at man siger, at, da det er Landbruget som Helhed, der lider under de vanskelige Forhold, saa maa ogsaa Landbruget som Helhed — det store noget mere og det mindre noget mindre, i Forhold til den Drift, der haves — have den Vettelse, der kan være Tale om at yde fra Statskassens Side. Naar enkelte Landmænd af andre Grunde ere saaledes stillede, at de ikke trænge til denne Vettelse, ja, saa kan det være uheldigt eller urigtigt, at de saa denne Vettelse, men for det første have de jo, hvis de virkelig ville, den Nedning aaben at slyde Vettelsen fra sig, og dernæst vil det være vanskeligt for ikke at sige umuligt at udfinde, hvilke disse Landmænd ere. Man vilde derved komme ind paa en Række af Spørgsmaal, som sikkert ikke høre hjemme i en Lov, og som Staten sikkert ikke kan indlade sig paa en Undersøgelse af. Naar det er blevet sagt, at man gennem Forslaget vilde forvære de store Godsejere flere Tusinde Kroner, er det vistnok begrundet i en Misforstaaelse af i alt Fald, hvad der er Forslagets Hensigt, og jeg skal da allerede her udtale, at det er min Tanke, inden Forslaget naar gennem dette Ting, at stille en Vending, der tydeligere end maaske Tilfældet er med Forslaget, skulde udtrykke dets Hensigt i den Henseende ved at slaa fast, at det, hvor Brugere og Gjere ere forskellige Personer, er Brugernes, hvem Forslaget skulde komme til Gode. Hvis man vilde forsøge at pille de enkelte Landmænd ud, som være særlig trængende, vilde man med god Høje kunne lade et saadant Forslag for et Tilbud om Almisse; men naar det ikke er Tilfældet, naar Talen er om som her at borttage midlertidig, for et Aar en Byrde, som, i alt Fald fra mange Sider, erkendes, eller dog paastaas at være uretfærdig, og give denne Vettelse

paa Grund af særlige Omstændigheder i selve Aarets Løb, er det mig ganske umuligt at se, hvorledes man skulde kunne betegne et saadant Forslag som et Forslag om at give en Almisse. — Naar Forslaget har forsogt at betræde den Vej, som det har gjort, ligger det ikke alene i de Grunde, jeg allerede har nævnt men ogsaa deri, at den selv samme Vej i tidligere Tid har været betraadt og benyttet, uden at der den Gang, i alt Fald saa vidt mig bekendt, fremkom nogen som helst af de Indsigelser derimod, som nu fra enkelte Røster rundt omkring have lydt. Den Gang da Landbruget var i en lige saa uheldig eller maaske endnu uheldigere Stilling, end det er i nu, i Thyerne, blev det bestemt, at der skulde ydes Landbruget en Eftergivelse i Statskatterne af 400,000 Rdl., altsaa 800,000 Kr. aarlig. Det begyndte fra den 1ste Juli 1822 for et Tidrum af 3 Aar og blev senere fortsat først gennem en lang Række af Aar, op i Trediverne og senere for en mindre Tidsskel ad Gangen. Denne Vettelse, der saaledes blev ydet, blev ydet netop paa lignende Maade, som det er tænkt i dette Forslag, derigennem at der blev givet en almindelig Nedsættelse af Statterne, uden at man gik til en Undersøgelse af, om den enkelte Landmand havde nogen Nødvendighed for at saa den eller ikke. Man erkendte, at Landbruget i sin Helhed var uheldig stillet, og derfor ydede man Landbruget som Helhed den omtalte Vettelse, foruden at man paa samme Tid ydede Landbruget som Helhed forskellige andre Vettelser, som der jo imidlertid for Øjeblikket ikke vel kunde blive Spørgsmaal om.

Det eneste Spørgsmaal, som for mig stiller sig som det egentlig vanskelige ved Sagen, er det finansielle, hvorledes Statskassen skal være i Stand til at udrede Beløbet. Jeg tror imidlertid, at hvis Forslaget ellers skulde vinde Velvilje hos den samlede Lovgivningsmagt vilde der ikke optaa nogen som helst Vanskelighed for Statskassen ved at undvære det Beløb, der her er Tale om. Jeg tænker herved naturligvis nærmest paa den Kasseholdning, som er til Stede, og som ganske sikkert rigelig vil kunne dække det Beløb, her er Tale om. Hvor stort Beløbet bliver, har jeg ikke været i Stand til nøjagtig at beregne, da der i alt Fald mangler mig de fornødne Forudsetninger derfor, idet Beløbene ikke kunne findes i de Dele af Statens Rekvistabsvæsen, som jeg har haft Afgang til. Men jeg antager, at den Sum, der kan være Tale om, vil være saadan noget som $3\frac{1}{4}$ eller $3\frac{1}{2}$ Million Kr., og det er et Beløb, som ganske